

Magyar-oroszl sakkszlgyűjtemény
Венгерско-русский шахматный словарь

Szerkesztette Ányos László, az Akadémiai Kiadó nyugalmazott szótárszerkesztője.

A szlgyűjtemény a teljesség igénye nélkül készült az orosz és magyar nyelvű sakkszlzmai szlvegek tanulmányozói számára.

Rövidítések: *a* – melléknév; *s* – főnév; *f* – nőnemű; *m* – hímnemű; *pl* – többes szám; *fn* – főnév; *mn* – melléknév; *biz.* – bizalmas; † – elavult, régies

ábra диаграмма	átváltozás превращение
ábrajel печатное изображение	báb фигура
ábrajel, báb ~e печатное изображение фигуры	báb, a ~ok viszonylagos ereje сравнительная сила фигур
ad, futót ~ három gyalogért отдать слона за три пешки	báb, az ellenfél ~ja фигура противника
AIPE, Sakkújságírók Nemzetközi Szövetsége АИПЕ, Международная ассоциация шахматной прессы	báb, azonos értékű ~ равносильная фигура
alakulás, vezérré ~ превращение в ферзя	báb, azonos színű ~ одноцветник, фигура одного цвета
Albin-ellencsel контргамбит Альбина	báb, ellenséges ~ неприятельская фигура, фигура противника
albino альбино	báb, érintett ~ тронутая фигура
áldoz пожертвовать	báb, erősebb ~ сильнейшая фигура
áldoz, minőséget ~ пожертвовать качество	báb, értékesebb ~ более ценная фигура
áldozat жертва	báb, hosszú lépésű ~ дальнобойная фигура
Aljechin-védelem защита Алёхина	báb, idegen ~ чужая фигура
állás позиция, положение	báb, különböző fajtájú ~ok разноимённые фигуры
állás, döntetlen ~ ничейное положение	báb, legerősebb ~ самая мощная/сильная фигура
állás, egyszerűsíti az ~t упрощать позицию	báb, lógó ~ «висячая» фигура
állás, elméleti ~ теоретическая позиция	báb, lép a ~bal передвигать фигуру
állás, nyert ~ выигрышная позиция	báb, más színű ~ фигура другого цвета
állás, tipikus ~ типичная позиция	báb, saját ~ своя фигура, собственная фигура
állás, veszített ~ проигрышное положение	báb, saját színű ~ фигура своего цвета
álláselőny позиционное преимущество	báb, sötét ~ чёрная фигура
állásismétlődés, háromszori ~ троекратное повторение позиции	báb, támadó ~ нападающая фигура
amatőr любитель	báb, veszett ~ бешенная фигура
Andersen-megnyitás дебют Андерсена	báb, világos ~ белая фигура
antiforma антиформа; обратная форма	bajnok чемпион
aristocratico аристократ	bajnok, volt ~ экс-чемпион
átalakulás превращение	bajnoknő чемпионка
átló диагональ <i>f</i>	bajnokság первенство, чемпионат
átló, nagy ~ большая диагональ	bajnokság, egyéni ~ личный чемпионат
áttörés прорыв	bajnokság, nyílt ~ открытый чемпионат
átugor перепрыгивать [перепрыгнуть]	baklövés промах

Bannij-téma тема Банного
Barulin-védelem защита Барулина
bástya ладья; *† тура
bástyagyalog ладейная пешка
bástyamatt мат ладьёй
bástyanyerés выигрыш ладьи
bástyaüteg ладейная батарея
befalaz замуровать
befejezés завершение
befejezés, a fejlődés ~e завершение развития
behatolás вторжение
bemattol заматовать
bemond объявлять [объявить]
bepattol запатовать
bevétel, gyalog ~e vezérnek провидение пешки в ферзи
biztonság безопасность
biztonság, a király ~a безопасность короля
blokál заблокировать
bolondmatt дурацкий мат, пастушеский мат
Brunner–Turton-kettőzés сдвоение Бруннера-Туртона
centrum центр, малый центр
centrum, bővített ~ большой центр
centrum, nyitott ~ открытый центр
centrum, rögzített ~ фиксированный центр
centrum, zárt ~ закрытый центр
centrumfeszültség ~ напряжённый центр
centrummező центральное поле
csapat команда
csapat, válogatott ~ сборная команда
csapatverseny командное соревнование
csapatverseny, egyéni ~ личное-командное соревнование
csapda ловушечный ход
csaturanga чатуранга
csel гамбит
cseljáték гамбит
csere обмен, размен
cserél обменять
cserél разменять, разменяться
cserél, vezért ~ разменяться ферзями
demonstrálás, játszma ~a демонстрация партий
diagram диаграмма
döntetlen ничья

döntetlen, ~ben egyezik meg согласиться на ничью
döntetlen, ~ben való megegyezés согласие на ничью
döntetlen, ~re menti a játszmát свести партию вничью
döntetlen, ~t ajánl предлагать ничью
döntetlen, ~t ér el сделать ничью
döntetlen, ~ül végez сделать ничью
döntetlen, ~ül végződik окончиться вничью
döntetlen, elméleti ~ теоретическая ничья
döntetlen, nagymesteri ~ гроссмейстерская ничья
döntetlenajánlat предложение на ничью
duál дуаль *f*
duál, major ~ сильная дуаль
duál, minor ~ слабая дуаль
egyesület клуб
egylet клуб
egyszerűsítés упрощение
egyszerűsítés, az állás ~e упрощение позиции
elfog ловить
elfogad принимать
elfogad, döntetlenajánlatot ~ принимать предложение на ничью
elfogás ловля
elhelyez расставлять
elhelyez, ~i a bábokat расставлять фигуры
elismer, ~i a vereségét признать себя побеждённым
ellenállás противостояние
ellenesély контршанс
ellenfél противник, партнер; соперник
ellentámadás контратака; встречное нападение
ellépés отступление
ellépés, a király ~e отступление короля
elmélet теория
elnézés зевок
előny перевес, преимущество
előny, anyagi ~ материальное преимущество, материальный перевес
előny, döntő anyagi ~ решающий материальный перевес
előretolás продвижение
elterel загонять [загнать]
elterelés отвлечение

elvész, a gyalog ~ пешка выигрывается
elveszít потерять
elvesztés потеря
eredménytáblázat таблица результатов
érint тронуть
érint, ~ett báb lép! тронул – ходи!
érint, báb ~ дотронуться до фигуры, прикоснуться к фигуре
érintés прикосновение
érintés, véletlen ~ случайное прикосновение
értékelés оценка
értékelés, hozzávetőleges ~ приближительная оценка
értékszám индивидуальный коэффициент
esély шанс
eszköz, kényszerítő ~
exbajnok экс-чемпион
exvilágbajnok экс-чемпион мира
fejleszt развивать
fejleszt, ~i a tiszteket развивать фигуры
fejlesztés развитие
fejlődés развитие
fejtő решатель *m*
fél сторона
fél, erősebb ~ сильнейшая сторона
fél, támadó ~ атакующая сторона
felad сдать, сдаться
felad, ~ja a játszmát сдать партию
felad, ~ta сдался
feladás сдача
feladat задача
feladvány задача
feladvány, gyalogmentes ~ аристократ
feladvány, háromlépéses ~ трёхходовка, трёхходовая задача
feladvány, kétlépéses ~ двухходовка, двухходовая задача
feladvány, soklépéses ~ задача-монстр
feladvány, többlépéses ~ многоходовка, многоходовая задача
feljegyzés, állás ~е запись позиций
felkiáltójel восклицательный знак
félkötés полусвязка
félüteg полубатарея
fenyegetés угроза
fenyegetés, védhetetlen ~ неотразимая угроза
FIDE-album альбом ФИДЕ

figurafejlődés развитие фигур
folytatás продолжение
forduló тур
főbíró главный судья
fölény превосходство
futár* офицер*†
futó слон
futó, különböző színű ~к разноцветные слоны
futó, sötét mezejű ~ чернопольный слон
futó, világos mezejű ~ белопольный слон
futógyalog слоновая пешка
futójáték дебют слона
futóüteg слоновая батарея
függőjátszma отложенная партия
függőlépés записанный ход
Grünfeld-védelem защита Грюнфельда
gyakorlóverseny тренировочное соревнование
gyalog пешка
gyalog, a ~ menetmódja ход пешки
gyalog, a ~ vezérré változik пешка идёт в ферзи
gyalog, dupla ~ сдвоенные пешки
gyalog, izolált ~ изолированная пешка
gyalog, elszigetelt ~ изолированная пешка
gyalog, gyenge ~ слабая пешка
gyalog, kettős ~ сдвоенные пешки
gyalog, lógó ~ok «висячие» пешки
gyalog, összekötött ~ok связанные пешки
gyalog, rögzített ~ блокированная пешка
gyalog, blokált ~ блокированная пешка
gyalog, visszamaradt ~ отсталая пешка
gyalogátalakulás превращение пешки
gyalogáttörés пешечный прорыв
gyalogcentrum пешечный центр
gyalogcsere пешечный обмен
gyalogkereszt, sötét ~ пикенинни
gyalogkereszt, világos ~ альбино
gyaloglánc пешечная цепь
gyaloglánc, ~ alapja основание пешечной цепи
gyaloglépés пешечный ход
gyaloglépés ход пешки
gyalogpár пешечная пара
gyalogszerkezet пешечная структура
gyalogtolás продвижение пешки
gyalogtöbblet пешечный перевес

gyalogüteg пешечная батарея
gyalogütés 1. взятие пешки; 2. взятие пешкой
gyalogváz пешечный скелет
gyalogvilla пешечная вилка
gyengeség слабость
gyengeség, pozíciós ~ позиционная слабость
győztes a победивший
győztes s победитель
győztes, sakkverseny ~е победитель шахматного турнира
harc борьба
harmadkötés третьсвязка
hatókör, bábok ~е ударная сила фигур
hely место
hely, alapállásbeli ~ исходное место
hely, eredeti ~ исходное место, первоначальное место
hely, osztja a 4-5 ~et разделить 4-5-ое места
helyzet положение
helyzet, reménytelen ~ безнадежное положение
hiba ошибка, промах
hiba, megnyitási ~ дебютная ошибка
huszár конь
huszárgyalog коневая пешка
huszárüteg коневая батарея
huszárvilla коневая вилка
időtúllépés просрочка времени
időzavar цейтнот
igazít (rosszul álló bábót) поправлять
igazít, ~ok! поправляю!
ír записывать [записать]
irány направление
irány, átlós ~ косо направление
irány, függőleges ~ вертикальное направление
irány, vízszintes ~ горизонтальное направление
iskola, angol ~ английская школа
iskola, cseh ~ чешская школа
iskola, logikai ~ логическая школа
iskola, régi német ~ старонемецкая школа
játék игра; (*megnyitás értelemben*) дебют
játék, kombinatív ~ комбинационная игра
játék, manőverező ~ маневренная игра

játék, pontos ~ точная игра
játékelmélet теория игры
játékidő время игры
játékszabály, ~ok правила игры
játékszabály, a sakk ~а правило шахматной игры
játéktechnika техника игры
játszik разыгрывать; сыграть
játszm|a партия
játszma, ~ függőben hagyása откладывание партии
játszm|a, ~át felad сдать партию
játszm|a, döntetlen ~а партия закончившаяся вничью
játszm|a, spanyol ~а испанская партия
játszmafeladás сдача партии
játszmaírás запись партии
játszmajegyzés запись партии
játszmakezdés начало партии
játszmalap бланк
játszmanyerés выигрыш партии
játszmavégződés окончание партии
játszott игранный
jegyez записывать [записать]
jegyzés запись
jegyzés, lépések ~е запись ходов
jel знак
jel, báb ~е сокращённое наименование фигуры
jelent (bemond) объявлять [объявить]
jelölés нотация
jelölés, mezők ~е обозначение полей
jelzés запись
jelzés, rövid ~ сокращённая запись
jelzés, teljes ~ полная запись
jelzésrendszer (шахматная) нотация
jelzésrendszer, algebrai ~ алгебраическая нотация
kérdőjel вопросительный знак
készlet комплект фигур
kettőz сдваивать
kettőz, ~i a bástyákat сдваивать ладьи
kezdeményszerzés инициатива
kezdeményszerzés, ~ elvesztése утрата инициативы
kezdés начало
kezdőállás начальная позиция
kezdőlépés начальный ход
kierőszakol форсировать

kierőszakol, ~ja a döntetlent форсировать ничью
kierőszakol, ~ja a tisztcserét форсировать размен фигур
kiindulóállás исходная позиция
kilépés выход
kilépés, a király ~e a szomszédos mezőre бегство короля на соседнее поле
király король
király, bemattolt ~ заматованный король
király, egyedülálló ~ одинокий король
király, középen rekedt ~ застрявший в центре король
királyállás прикрытие короля
királyállás, ~t védő gyalogsor пешечное прикрытие
királygyalog королевская пешка
királyné*† королева*
királynő* королева*
királyszárny королевский фланг
királyüteg королевская батарея
kiüt взять
kiütés взятие
klub клуб
kocka клетка
kombináció комбинация
kombináció, kényszerítő erővel nyerő ~, форсированно выигрывающая комбинация
kombináció, logikai ~ логическая комбинация
kombináció, nyerő ~ выигрывающая комбинация
világos korrekció (témája) тема белой коррекции
könnyűtízt лёгкая фигура
kör клуб
körmétközés турнир по круговой системе
köt связывать [связать]
kötés связка
közeledés приближение
közeledés, a király ~e приближение короля
középjáték миттельшпиль *m*, середина игры, середина партии
középmező центральное поле
kulcs(lépés) вступительный/первый ход
küzdelem борьба

küzdelem, pozíció ~ позиционная борьба
lánc цепь
lead (bábot) отдавать [отдать]
lecserél обменять, разменять
lecserél, ~i a huszárt futóért обменять коня на слона
lecserélés обмен
leegyszerűsítés упрощение
leegyszerűsítés, az állás ~e упрощение позиции
legyőzött побеждённый
lejátszás разыгрывание
lejátszik разыгрывать [разыграть]
lejátszott сыгранный
leköt связывать [связать]
lekötés связка
lenyer отыгрывать [отыграть]
lenyerés (bábé) выигрыш
lenyerés, futó ~e két gyalogért v ellenében выигрыш слона за две пешки
lép идти, ходить; пойти; *vmivel* передвигать *что*; *vhova* стать; (с)делать ход
lép, a hatodik sorra ~ стать на шестой горизонталь
lép, sötét ~ ход чёрных
lép, tiszttel ~ передвинуть фигуру
lép, világos ~ ход белых
lépés ход
lépés, ~t tesz (с)делать ход
lépés, a ~ joga очередь хода
lépés, a ~ jogától függ зависит от очереди хода
lépés, antikritikus ~ антикритический ход
lépés, átadja a ~ jogát передать очередь хода
lépés, átjövő ~ антикритический ход
lépés, átmenő ~ критический ход
lépés, attól függ, ki van ~en зависит от очереди хода
lépés, csendes ~ тихий ход
lépés, erős ~ сильный ход
lépés, felesleges ~ лишний ход
lépés, gyenge ~ слабый ход
lépés, jó ~ хороший ход
lépés, káros ~ невыгодный ход
lépés, kockázatos ~ рискованный ход
lépés, kritikus ~ критический ход
lépés, passzív ~ пассивный ход

lépés, ravasz ~ ловушечный ход
(csapda)
lépés, rossz ~ плохой ход
lépés, soron következő ~ очередной ход
lépés, sötét van ~en ход чёрных
lépés, szabálytalan ~ неправильный ход
lépés, várakozó ~ выжидательный ход
lépés, vesztő ~ проигрывающий ход
lépés, világos van ~en ход белых
lépés, vki ~e esetén при ходе кого
lépés, vki ~en van очередность хода за кого
lépésjegyzés запись ходов
lépéskényszer цугцванг
lépéskényszer, ~be hoz ставить (кого) в положение цугцванга
lesóbbáb вскрываемая фигура; стоящая сзади фигура (батареи)
leüt взять
leütés взятие
levesz, ~i a tábláról снять с доски
ló* конь*
lövész*† офицер*†
magatartás, sportszerű ~ спортивное поведение
malom мельница, комбинация «мельница»
manóver маневр
manőverezés маневрирование
manőverezőképeség маневренность
matt мат
matt, ~ a bástyával мат ладьёй
matt, ~ a királynak мат королю
matt, ~ a vezérrel мат ферзем
matt, ~ futóval és huszárral мат слоном и конём
matt, ~ két futóval мат двумя слонами
matt, ~ot ad дать мат
matt, ~ot jelent объявить мат
matt, ~ot kap получить мат
matt, beadja a ~ot дать мат
matt, bemondja a ~ot объявить мат
matt, Legal-féle ~ мат Легалья
mattállás матовая позиция
mattfenyegetés матовая угроза
mattháló матовая сеть
meccsverseny матч-турнир
megegyezés согласие
megegyezés, döntetlenben való ~ согласие на ничью

megfejtés решение
megfordítás перемена
megkettőz сдваивать
megmattol заматовать
megment спасти
megment, ~i a játszmat спасти партию
megnyer vki ellen выигрывать [выиграть] у кого
megnyerés (játszmáé) выигрыш
megnyitás дебют, начало (партии), партия
megnyitás, angol ~ английская партия, английское начало
megnyitás, félig nyílt ~ полуоткрытый дебют
megnyitás, nyílt ~ открытый дебют
megnyitás, olasz ~ итальянская партия
megnyitás, orosz ~ русская партия
megnyitás, spanyol ~ испанская партия
megnyitás, zárt ~ закрытый дебют
megoldás, szerzői ~ авторское решение
megettámad, meg van támadva находиться под ударом
megettámadott находящийся под ударом
megvéd защищать [защитить]
megy пройти [проходить]
megy, vezérnek ~ пройти [проходить] в ферзи
menetmód маршрут
mérkőzés матч
mérkőzés, páros ~ a bajnoki címért дополнительный матч на звание чемпиона
mérkőzés, világbajnoki páros ~ матч на первенство мира
mérkőzés, visszavágó ~ матч-реванш
mester мастер
mester, nemzetközi ~ международный мастер
metszéspont точка пересечения
mező поле
mező, átalakulási ~ поле превращения
mező, centrális ~ центральное поле
mező, kritikus ~ критическое поле
mező, megettámadott ~ атакованное поле
mező, világos ~ белое поле
mező, sötét ~ чёрное поле
mező, szomszédos ~ соседнее поле
minoritástámadás атака пешечного меньшинства

minőség качество
mintajátszma образцовая партия
mobilizálás мобилизация
mond объявлять [объявить]
mozgat *vmit* передвинуть
mozgékonyság, bábok ~a подвижность фигуры
mozgósítás мобилизация
mozgósítás, tisztek ~a мобилизация фигур
műkedvelő любитель
nagyátló большая диагональ
nagymester гроссмейстер
négyzetszabály правило квадрата
nehéztiszt тяжёлая фигура
normateljesítés выполнение нормы
nyer 1. vki ellen выигрывать [выиграть] *у кого*; **2. (lenyer)** отыгрывать [отыграть]
nyer, «forszírt» ~ форсированно выиграть
nyer, játszmát ~ выиграть партию
nyer, kényszerítő erővel ~ форсированно выиграть
nyer, tisztet ~ отыгрывать фигуру
nyerés выигрыш
nyerés, a ~ módja способ выигрыша
nyerőállás выигрышная позиция
nyit вскрыть
nyit, vonalat ~ вскрыть линию
nyitás 1. вскрытие (*vonale*); **2.** начало (*játszmáé*)
nyitóbáb вскрывающая фигура (*ütege*)
nyomás, pozíciós ~ позиционное давление
odaad отдавать [отдать]
oldalirány прямое направление
oppozíció оппозиция
oppozíció, ~ elfoglalása занятие оппозиции, захват оппозиции
oppozíció, ~ba lép занять [занимать] оппозицию
oppozíció, ~ba lépés занятие оппозиции, захват оппозиции
oppozíció, elfoglalja az ~t занять [занимать] оппозицию
oppozíció, elveszti az ~t уступить оппозицию
oszlop вертикаль *f*
oszlop, szélső ~ крайняя вертикаль
partí партия

partner партнер
patt пат
patt, ~ot kap получить пат
Philidor-védelem защита Филидора
pickaninny пикенинни
pont 1. пункт; **2.** очко
pont, gyenge ~ слабый пункт
pont, gyenge ~ уязвимый/слабый пункт
Ponziani-megnyitás дебют Понциани
pozíció позиция
pozícióérzék позиционное чутьё
pozícióharc позиционная борьба
pozíciójáték позиционная игра
rálép статья
ráterelés завлечение; привлечение
résztevő участник
résztevő, verseny ~je участник соревнования
rögzít (gyalogot) заблокировать
sakk 1. шах; **2.** шахматы
sakk, ~ a királynak шах королю
sakk, ~ban van/áll находиться под шахом
sakk, ~ot ad дать шах
sakk, a ~ bemondása объявление шаха
sakk, bemondja a ~ot объявить шах
sakk, felfedett ~ открытый шах; шах навскрышку
sakk, kilép a ~ból уйти от шаха
sakk, kettős ~ двойной шах
sakk, örökös ~ вечный шах
sakk, védi a ~ot закрыться/заслониться от шаха
sakkállás шахматная позиция
sakkasztal шахматный столик
sakkbáb шахматная фигура
sakkbarát любитель шахмат
sakkegyesület шахматное общество
sakkelmélet шахматная теория
sakkfigura шахматная фигура
sakkíró шахматный литератор
sakkjáték шахматная игра
sakkjátékos шахматист
sakkjátszma шахматная партия
sakk-készlet шахматы; комплект шахматных фигур
sakk-klub шахматный клуб
sakk-kör шахматный клуб
sakk-kultúra шахматная культура

sakkmester мастер по шахматам, шахматный мастер
sakkolimpia шахматная олимпиада
sakkozás шахматы
sakkozó шахматист
sakkozó, kezdő ~ начинающий шахматист
sakkozó, minősített ~ разрядник
sakkozó, női ~ шахматистка
sakkozó, tapasztalt ~ опытный шахматист
sakkozó шахматистка
sakkparti шахматная партия
sakkszabály правило шахматной игры
sakkszerzemény-versenybíró судья по шахматной композиции
sakkszerzemény-versenybíró, nemzetközi ~ международный арбитр по шахматной композиции
sakkszerző шахматный композитор
sakkszövetség шахматная федерация
sakktábla шахматная доска
sakktankönyv шахматный учебник
sakktörténet шахматная история
sakkújság шахматный журнал
sakkverseny шахматное соревнование, шахматный турнир
sakkversenyző шахматист
sakkvilágbajnok чемпион мира по шахматам
sánc рокировка
sánc, hosszú ~ длинная рокировка
sánc, rövid ~ короткая рокировка
sáncol рокировать
sáncolás, egyoldali ~ односторонняя рокировка
sáncolás, ellenkező/ellentétes oldali ~ разносторонняя рокировка
sáncolás, kétoldali ~ разносторонняя рокировка
sarok угол
sarokmező угловое поле
satranz шатрандж
sor 1. горизонталь *f*; 2. ряд
sor, ~on következés очередь
sor, ~ra kerülés очередь
sor, első ~ первая горизонталь
sor, ferde ~ косой ряд
sor, függőleges ~ вертикальный ряд
sor, hetedik ~ седьмая горизонталь

sor, középső ~ средняя горизонталь
sor, második ~ вторая горизонталь
sor, mezők ~a ряд полей
sor, nyolcadik ~ восьмая горизонталь
sor, szélső ~ крайняя горизонталь
sor, utolsó ~ последняя горизонталь
sor, utolsó előtti ~ предпоследняя горизонталь
sor, vízszintes ~ горизонталь; горизонтальный ряд
sorrend очередь
sorsolás жеребьёвка
sötét *a* чёрный
sötét *s* чёрные *m pl*
sötét, ~tel játszó играющий чёрными
susztermatt детский мат
szabadgyalog проходная пешка, проходная *s*
szabadgyalog, távoli/távolabbi ~ отдалённая проходная пешка, отдалённая проходная
szabadgyalog, védett ~ защищённая проходная пешка
szabály правило
szabály, ötvenlépéses ~ правило пятидесяти ходов
szárny фланг
szembenállás оппозиция
szerkeszt сочинить
szerkesztett (játszma) сочинённый
szerző автор
szimultán сеанс одновременной игры
szimultán, időellenőrzéses ~ сеанс с часами
szín цвет
szín, fordított ~ekkel с переменной цвета
szín, sötét ~ чёрный цвет
szín, világos ~ белый цвет
szöcske сверчок
szövetség федерация
szövetség, Nagymesterek Szövetsége Ассоциация гроссмейстеров
tábla доска
tábla, a ~ közepe середина доски
táblázat таблица
táblázat, előrehaladási ~ таблица движения по турам
táblázat, párosítási ~ таблица очереди игры

táblázat, sorsolási ~ таблица очереди игры
tábor лагерь
tábor, ellenséges ~ лагерь противника, неприятельский лагерь
tábor, világos ~ лагерь белых, белый лагерь
tábor, sötét ~ лагерь чёрных, чёрный лагерь
táltos всадник
támad атаковать; нападать [напасть]
támadás атака; нападение; удар
támadás a gyenge pont ellen атака слабого пункта
támadás, kettős ~ двойной удар
támadás, közvetlen ~ a király ellen прямая атака на короля
tankönyv учебник
tanulmány этюд
távolbahatás дальнобойность
távsakk заочное соревнование, заочные шахматы
távsakk заочные шахматы
technik|a техника
technik|a, a sakkjáték ~ája техника шахматной игры
témaverseny тематическое соревнование
tempó темп
tempó, ~t nyer выигрывать темп
tempó, ~t veszít терять темп
tempónyerés выигрыш темпа
terv, stratégiai ~ стратегический план
típuskombináció типичная комбинация
tiszt фигура
tisztáldozat жертва фигуры
tisztcentrum фигурный центр
tisztcsere обмен фигуры
tisztelőny лишняя фигура
tisztfejllesztés развитие фигур
tisztjáték фигурная игра
tisztnyerés выигрыш фигуры
tisztvesztés потеря фигуры
torony*† турá*†
továbbjátás переигр(ыв)ание
tömegverseny массовое соревнование, массовый турнир
történelem история
történet история

túlerő, ~ a támadás területén превосходство в силах на атакуемом участке доски
tükörkép, háromszori ~ троекратное повторение позиции
újrafelvétel переигр(ыв)ание, доигрывание
újrajátszás переигр(ыв)ание, доигрывание
újrajátszik переигр(ыв)ать
újrajátsszák переигрываются
utolér догонять [догонить]
üt брать [взять]; бить [побить]
üteg шахматная батарея
üteg, álcázott ~ замаскированная батарея
üteg, közvetett ~ косвенная батарея
üteg, közvetlen ~ прямая батарея
üteg, sötét ~ чёрная батарея
üteg, világos ~ белая батарея
üteg, vízszintes ~ горизонтальная батарея
ütés взятие
ütés, ellenséges báb ~e взятие неприятельской фигуры
ütés, gyaloggal való ~ взятие пешкой
ütés, menet közbeni ~ взятие на проходе
vakszimultán сеанс вслепую
válaszlépés ответный ход
válaszol отвечать
válaszol, a2-a3 lépéssel ~ отвечать ходом a2-a3
válogatott (csapat) сборная команда
változás перемена
változat вариант
változat, kényszerítő erejű ~ форсированный вариант
változat, nyerő ~ выигрывающий вариант
változtatás перемена
véd 1. защищать [защитить]; **2.** прикрыть
védelem 1. защита; **2.** прикрытие
védelem, Caro-Kann ~ защита Каро-Канн
védelem, francia ~ французская защита
védelem, nimzoindiai ~ защита Нимцовича
védelem, orosz ~ защита Петрова

védelem, skandináv ~ скандинавская защита
végállás заключительная позиция, финальная позиция
végjáték окончание, эндшпиль *m*
végjáték, elméletileg nyert ~ теоретически выигрышное окончание
végjáték, kevésbábos ~ малофигурное окончание
végjáték, művészi ~ этюд
végződés окончание
végződik, döntetlenül ~ закончиться вничью
vereség поражение
verseny соревнование, турнир; (*sakk-szerzés*) конкурс
verseny, bajnoki ~ соревнование на звание чемпиона
verseny, egyéni ~ личное соревнование
verseny, egyfordulós körmérkőzéses ~ турнир по круговой системе в один круг
verseny, félscheveningeni ~ турнир по полусхевенингенской системе
verseny, házi ~ соревнование шахматного клуба
verseny, kétfordulós ~ двухкруговое соревнование
verseny, kétfordulós körmérkőzéses ~ турнир по круговой системе в два круга, двухкруговой турнир
verseny, kieséses ~ соревнование с выбыванием
verseny, körmérkőzéses ~ турнир по круговой системе
verseny, levelezési ~ соревнование по переписке
verseny, megfajtési ~ соревнование по решению
verseny, minősítő ~ квалификационное соревнование
verseny, nemzetek ~e турнир наций
verseny, nemzeti ~ национальное соревнование
verseny, nemzetközi ~ международное соревнование, международный турнир
verseny, nyílt ~ открытое соревнование
verseny, rádiós ~ соревнование по радио
verseny, scheveningeni rendszerű ~ турнир по схевенингенской системе

verseny, sportköri ~ соревнование шахматного клуба
verseny, svájci rendszerű ~ турнир по швейцарской системе
verseny, tábla melletti ~ соревнование за доской, очное соревнование
verseny, távirati ~ соревнование по телеграфу
verseny, telefonos ~ соревнование по телефону
verseny, többfordulós körmérkőzéses ~ матч-турнир
verseny, zónaközi ~ межзональный турнир
versenybíró арбитр; судья
versenybíró, nemzetközi ~ международный арбитр
versenyeredmény итог/результат турнира
versenytáblázat таблица соревнования
veszít 1. *vki ellen* проиграть кому; 2. терять [потерять]
vesztes побеждённый
vesztés потеря
veszteség потеря
vesztő (személy) проигравший
vesztőállás проигрышное положение
vezér ферзь
vezér, beviszi a ~t ставить ферзя
vezéraldozat жертва ферзя
vezércsel ферзевый гамбит
vezércsel, elfogadott ~ принятый ферзевый гамбит
vezércsel, elhárított ~ отказанный ферзевый гамбит
vezércsere размен ферзей
vezérgyalog ферзевая пешка
vezérgyalog-megnyitás дебют ферзевой пешки
vezérmatt мат ферзем
vezérszárny ферзевый фланг
világbajnok чемпион мира
világbajnoknő чемпионка мира
világbajnokság, egyéni ~ личное мировое первенство
világelsőség мировое первенство
világos a белый
világos s белые *m pl*
világos, ~sal játszó играющий белыми
villa вилка

villámverseny соревнование по молниеносной игре, блицтурнир

visszaszorít оттеснить

visszaszorul оттесниться

visszavesz брать [взять] назад

visszavesz, lépést ~ брать [взять] ход

назад

vonal линия

vonal, függőleges ~ вертикаль *f*

vonal, nyílt ~ открытая линия

vonal, szélső ~ крайняя вертикаль

vonal, vízszintes ~ горизонталь *f*

vonalzárás перекрытие

vonalzárás, kölcsönös ~ взаимное перекрытие

zónaverseny зональный турнир

zugzwang цугцванг